

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne.

Viite:

Varmola, T. 2019. Insinöörikoulutuksen haasteista 2020-luvulla. Toolilainen (2), 9.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Insinöörikoulutuksen haasteista 2020-luvulla

Korkeakoulutuksen kehittämistä ohjataan tavoitteilla ja resursseilla. Suomessa korkeakoulutuksen perusrahoituksen kehitys on tässä avaintekijä. Sen taso on ammattikorkeakouluissa laskenut kahden hallituskauden aikana merkittävästi. Lähiaikoina selviää, pysähtyykö perusrahoituksen lasku vai tulisiko käänne kasvuun.

PERUSRAHOITUKSEN MALLI (rahoitusmalli) on Suomessa tulosperustainen. Ammattikorkeakouluissa tähän malliin siirryttiin tämän vuosikymmenen alussa. Sellaisena se myös pysyy ainakin seuraavan sopimuskauden aikana eli vuosina 2021–2024. Korkeakouluja paljastaan opetuksen ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuloksista. Tämä johtaa keskinäiseen kilpailuun, ei yhteistyöhön. Kun tätä mallia selittää ulkomaisille asiantuntijoille, he usein puistelevat päätään.

Nykyisessä mallissa korkeakoulut saivat eri tutkinnoista saman rahan. Tekniikan alan edustajat pitivät tätä epäoikeudenmukaisena, koska koulutusaika tekniikan koulutuksessa on pidempi kuin useimmilla muilla aloilla. Oppimisympäristöt, ennen mutta modernit laboratoriot, maksavat. Uudessa rahoitusmallissa on kolme kerrointa ja tekniikan koulutuksen asema paranee jonkin verran aiempaan verrattuna: häviäjät ovat muun muassa vahvat liiketalouden alan kouluttajat.

UUESSA RAHOITUSMALLISSA peräti 56 % rahoituksesta tulee sen mukaan, valmistuvatko opiskelijat määräajassa tai lähes määräajassa. Tämä asettaa koulutuksen läpäisylle haasteita. Koulutuksen läpäisyydessä on tekniikan alan kouluttajien välillä melko suuria vaihteluita. Aiemman osaamisen tunnustaminen

(AHOT) muuttuu nyt järkeväksi, koska ”tehokkaan opiskelun” kriteeri – 55 opintoviikkoa opintoja vuodessa suorittaneet – poistuu.

KUN AMMATTIKORKEAKOULU-uudistuksen toteutumista on arvioitu, on havaittu, että korkeakoulujen henkilökunta on hyvin tietoinen rahoitusmallista ja sen ohjaavasta vaikutuksesta. Se, millainen hallinto tai omistus pohja ammattikorkeakouluilla on, tuntuu kiinnostavan vähemmän.

OLEN TOIMINUT ammattikorkeakoulun rehtorina neljännesvuosisadan ajan ja tekniikan opettajien suunnasta olen kuullut koko sen ajan viestiä, että insinöörikoulutuksen opiskelija-aines on heikentynyt. Muistellaan, että opiskelija-aines oli jotenkin parempi 1970- ja 1980-luvuilla. Toisaalta teollisuuden piiristä ei ole kuulunut merkittävää kritiikkiä valmistuneiden opiskelijoiden tasosta. Kun haastattelee monikansallisten yritysten johtoa, niin suomalaisen insinöörin osaamistasoa pidetään hyvänä: he ovat osaavia ja jopa innovatiivisia ja osaavat nykyisin kommunikoidakin – tosin suomalaiseen tyyliin.

USKON MIELELLÄNI, että insinöörikoulutuksen opettajat ovat parantaneet osaamistaan. Se, että voidaan tehdä tutkimus- ja kehittämishankkeita yhdessä yritysten kanssa, parantaa myös opetuksen tasoa. Ammattikorkeakoulujen kansainväliset yhteydet rikastuttavat myös opetuksen kehittämistä. Insinöörikoulutuksen laadun varmistaminen on avaintekijä myös tulevaisuudessa.

Entisinä aikoina tekniikan oppilaitokseen oli paljon hakijoita. Nyt elämme aikaa, jolloin korkeakoulu saa olla ylpeä siitä, jos sen insinöörikoulutuksen en-

sisijaisten hakijoiden määrä suhteessa aloituspaikkoihin on yli kaksi – vuodesta toiseen. Tämä koskee myös tekniikan alan yliopistokoulutusta.

TELEVISIOSSA OLI kymmenen vuotta sitten suosittu näyttelijöiden improvisaatioon perustuva ohjelma ”Nyhjää tyhjää”. Niin vakavassa tilanteessa ei suomalaisessa insinöörikoulutuksessa onneksi olla. Suuret haasteet kuten tekoälyn ja digitalisaation edistäminen koskettavat kaikkia ihmisiä ikäryhmästä riippumatta. Niiden edistäminen ja ymmärrettäväksi tekeminen edellyttää tekniikan kouluttajilta kykyä kommunikointiin monialaisessa korkeakoulu yhteisössä ja laajemminkin yhteiskunnassa.

Kirjoittaja on korkeakouluneuvos, Arene ry:n hallituksen puheenjohtaja ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun rehtori.